

ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТЬ «БЕЗПЕКА» ТА «ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА»

Левковець Н.П., Національний транспортний університет, Київ, Україна, nlp08@ukr.net, orcid.org/0000-0001-5382-5418

DEFENSE STATES «SAFETY» AND «ECONOMIC SECURITY»

Levkovets N.P., National Transport University, Kyiv, Ukraine, nlp08@ukr.net, orcid.org/0000-0001-5382-5418

ДЕФИНИЦИИ ПОНЯТИЙ «БЕЗОПАСНОСТЬ» И «ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ»

Левковец Н.П., Национальный транспортный университет, Киев, Украина, nlp08@ukr.net, orcid.org/0000-0001-5382-5418

Постановка проблеми. Увага до поняття «економічна безпека» пояснюється тим, що ускладнення структури глобальних ринків призводить до підвищення їх нестабільності, що підтверджується фінансовими кризами кінця ХХ – початку ХХІ ст.

У науковій літературі поки що не повністю сформувався термінологічний апарат теоретичних уявлень про сутність економічної безпеки, наслідком чого стає іноді неадекватне розуміння практичних рекомендацій для забезпечення економічної безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми економічної безпеки держави привертала увагу багатьох авторів, серед яких можна згадати Л. І. Абалкіна, А. М. Асалиєва, О. М. Бандурку, В. П. Буравльова, В. В. Гетьмана, В. П. Горбуліна, А. Гребліаскаса, Б. В. Губського, В. Є. Духова, Я. А. Жаліла, В. А. Забродського, А. І. Ілларіонова, А. Б. Качинського, В. І. Кириленка, В. Мунтіяна, Ж. Пардіні, К. Я. Петрова, Р. Сімасіуса, А. І. Сухорукова, І. М. Червякова, які розкрили різні аспекти цього поняття, однак чіткого його визначення, адекватного за умов глобалізації фінансових ринків, не було визначено.

Мета статті. Дослідження дефініції понять «безпека» та «економічна безпека» і уточнення його змісту.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняній та зарубіжній економічній літературі існує декілька десятків трактувань понять «безпека» та «економічна безпека». У країнах Західної Європи визначення «безпека» стало вживатися наприкінці ХІІ ст. і трактувалося як стан відсутності або нейтралізації загроз, небезпеки, а також створення умов та соціальних інститутів, що його забезпечують [2].

На думку С. М. Шкарлет, категорія «безпека» слов'янському суспільстві з'явилася в середині ХV ст. як реакція на захватницькі посягання Золотої Орди. У ХVІІ ст. дане поняття вже відносять до державних і загальнодержавних. У серпні 1881 р. у царській Росії було прийнято «Положення про заходи щодо охорони державного порядку і громадського спокою», де вперше визначено поняття громадської безпеки [8].

Починаючи з 80-х років ХХ ст. розпочалася широкомасштабна наукова розробка категорії «безпека» установами провідних країн світу, найбільш відомими з них є Лондонський інститут стратегічних досліджень і Стокгольмський інститут досліджень безпеки.

Термін «економічна безпека» вперше був вжитий Ф. Рузвельтом в 1934 р. Втім, офіційного статусу термін набув у рішеннях Генеральної Асамблеї ООН на її 40-й сесії у 1985 р., коли було прийнято резолюцію «Міжнародна економічна безпека». У ній була визначена «необхідність сприяти забезпеченню міжнародної економічної безпеки з метою соціально-економічного розвитку і прогресу кожної країни, особливо країн, що розвиваються, шляхом міжнародного економічного співробітництва і використання потенціалу багатосторонніх і регіональних організацій» [1].

Проблема забезпечення економічної безпеки держави в цілому, та її господарюючих суб'єктів зокрема, викликає значний інтерес серед вчених і практиків.

У зарубіжній та вітчизняній літературі існує багато підходів до тлумачення поняття «економічної безпеки держави» за допомогою таких характеристик:

– стійкість та стабільність, протидія внутрішнім і зовнішнім загрозам, під якими розуміємо міцність і надійність зв'язків між усіма елементами економічної системи, стабільність економічного розвитку держави, стійкість до стримування та знешкодження дестабілізуючих загроз-факторів;

– економічна незалежність, що характеризує насамперед можливість для будь-якого суб'єкта економічної безпеки самостійно приймати і реалізовувати стратегічні економічні та політичні рішення для розвитку, можливість використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення стабільності та розвитку;

– самовідтворення та саморозвиток. Ця характеристика передбачає створення необхідних умов для ведення ефективної економічної політики та розширеного самовідтворення, забезпечення конкурентоспроможності національної економіки на світовій арені;

– національні інтереси. Ця характеристика визначає спроможність національної економіки захищати національні економічні інтереси.

Безпека є складним, багатоаспектним поняттям, дослідження якого вимагає проведення його декомпозиції. Г. В. Козаченко, В. П. Понамарьова, О. М. Ляшенко виділяють п'ять ієрархічних рівнів безпеки: глобальний, міжнародний, національний, безпека регіону і підприємства [4]. У свою чергу, в структурі національної безпеки багато вчених [1,3,4,5,6,7] виділяють різні складові, перелік яких наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Структура національної безпеки

Table 1 – The structure of national security

Автор	Складові
Концепція національної безпеки України	Політична, економічна, соціальна, воєнна, екологічна, науково-технологічна, інформаційна
Г. В. Козаченко, В. П. Понамарьов, О. М. Ляшенко	Економічна, екологічна, демографічна, інформаційна, політична, воєнна
Е. А. Олейников	Політична, економічна, соціальна, воєнна, екологічна, науково-технологічна, інформаційна, культурна, правова, демографічна, генетична, кримінологічна, психологічна
В. Храмов	Економічна, гуманітарна, політична, інформаційна, воєнна, технологічна, екологічна
А. С. Соснин, П. Я. Пригунов	Геополітична, політична, економічна, соціальна, екологічна, науково-технічна, інформаційна, воєнна, демографічна, продовольча, культурологічна, енергоінформаційна

Геополітична, правова, культурологічна, продовольча складові є вузько функціональними та можуть бути розглянуті в аспектах визначених в Концепції: політична, економічна, соціальна, воєнна, екологічна, науково-технологічна, інформаційна безпека. Всі науковці визначають економічну безпеку як одну з найважливіших складових національної безпеки, що забезпечує її захист та реалізацію.

Визначені рівні та складові мають відповідний взаємозв'язок та взаємозалежність. Т. І. Єгорова розглядає такий взаємозв'язок на підставі виникнення суб'єктно-об'єктних відносин економічної безпеки при здійсненні господарчої діяльності. У цілому поділяючи думку автора, слід зазначити, що Т. І. Єгорова пропонує побудову «піраміди економічної безпеки здійснювати...на висхідному принципі «знизу вгору», тому що кожний суб'єкт відносин економічної безпеки має бути зацікавленим у збереженні цих умов на своєму рівні, з метою створення можливостей економічного росту, тобто розширеного відтворення» [3].

Наведений підхід може бути використаний для визначення системної моделі безпеки (рис.1).

Вершиною запропонованої системної моделі безпеки є її міжнародний рівень, де створюються умови для забезпечення безпеки окремих держав та їх господарюючих суб'єктів. Однією з головних характеристик сучасного світового господарства є прогресуюча глобалізація господарського життя. Ядром і головним генератором цього процесу виступають розвинені країни світу – лідери у світовому господарстві. У рамках клубу розвинених країн, єдність господарської діяльності досягла високого ступеню, що знайшло своє відображення в міцному сплетінні їхніх ринків на всіх рівнях.

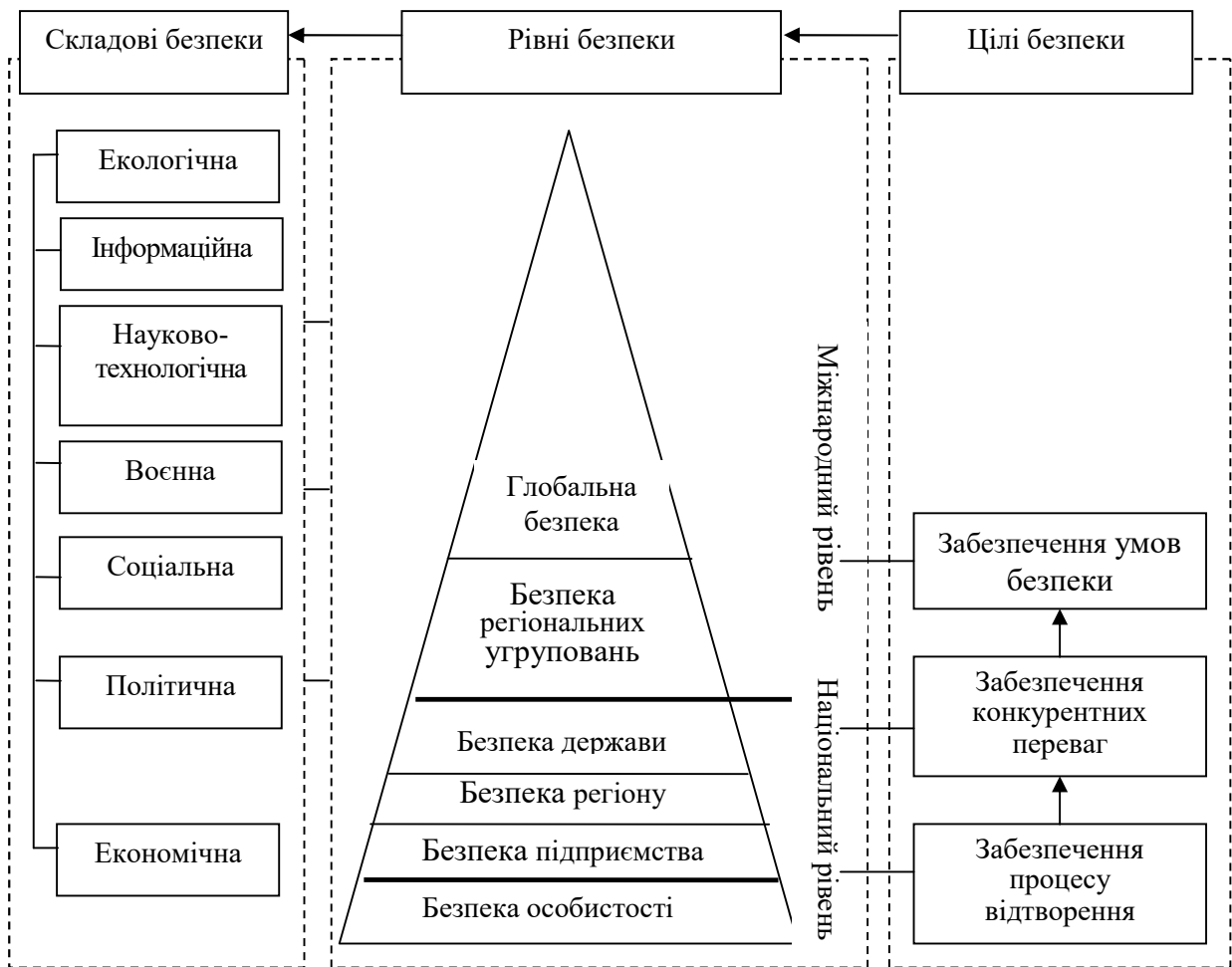

Рисунок 1 – Системна модель безпеки [1,3,5]
 Figure 1 – System security model [1,3,5]

За останні десятиріччя виникли потужні торгові й економічні угруповання. Економічна взаємодія цих угруповань суттєво змінює стан господарського розвитку сучасного світу. Зміцнюється феномен глобалізації господарського життя, коли, внаслідок зростаючих інтеграційних зв'язків, життя окремих країн міцно вплітається в світову економіку і не лише здійснює на неї вплив залежно від потужності конкретної країни, але й відчуває з її боку сильний вплив, примушуючи кожен країну узгоджувати свою економічну політику з загальними світовими тенденціями та інтересами партнерів. Так на 42-й сесії Генеральної Асамблеї ООН було прийнято «Концепцію міжнародної економічної безпеки», в якій було визнано, що «досягнення національної економічної безпеки будь-якою державою на шкоду інтересам інших держав неможливе. Заходи щодо зміцнення довіри в міжнародних економічних відносинах мають бути невід'ємною складовою системи міжнародної економічної безпеки» [10].

Багатоаспектні наслідки економічної глобалізації, такі як інтеграція ринків товарів і чинників виробництва, інформатизація суспільних і технологічних зв'язків, поява та активізація інститутів міжнародних економічних відносин, загострення конкуренції, мають специфічні прояви в регіональних економічних угрупованнях та впливають на забезпечення безпеки окремих регіонів.

Проблема забезпечення безпеки на наступному її рівні, національному, не може бути вирішена без створення умов для ефективної участі кожної країни в міжнародному поділі праці, сталого соціально-економічного розвитку кожної країни і світової економіки в цілому, без гармонізації економічних політик окремих країн.

Основним державним документом України вищого рівня є Концепція національної безпеки України. Концепція розвиває основні положення Конституції України щодо створення умов безпеки держави. У даному документі економічна безпека країни визначена як «... спроможність

національної економіки забезпечити свій вільний, незалежний розвиток і утримати стабільність громадянського суспільства та його інститутів, а також достатній оборонний потенціал країни за будь-яких несприятливих умов і варіантів розвитку подій та здатність Української держави до захисту національних економічних інтересів від зовнішніх та внутрішніх загроз» [10].

У структурі національної безпеки економічна безпека посідає особливе місце. Це обумовлено тим, що всі види безпеки так чи інакше не можуть бути достатньою мірою реалізовані без економічного забезпечення.

Стабільність економіки та динамізм її розвитку значною мірою сприяють стабілізації соціальної сфери, об'єднанню різних соціальних груп, подоланню деструктивних конфліктів, збільшенню зайнятості населення, підвищенню якості життя, скороченню числа людей, доходи яких є нижчими за прожитковий мінімум.

Економічна складова істотно впливає на розвиток політичної системи суспільства, її готовність і можливість протистояти діям деструктивних сил. Без належного економічного потенціалу не можна створити і забезпечити діяльність політичних, правових і силових структур, здатних успішно захищати політичні інтереси країни.

Наука, освіта, культура в змозі повною мірою розкривати свої можливості, бути провідним чинником прискорення гуманістичного розвитку суспільства тільки за умов опори на відповідний економічний потенціал. Отже, в національній безпеці економічна складова є базисом, що забезпечує функціонування всіх елементів системи.

В економічній науці та практиці наведено достатня кількість підходів до визначення поняття «економічна безпека держави». Частина авторів або взагалі відкидають необхідність виділення економічної безпеки як особливу сферу досліджень, або інтерпретують її лише як рядовий підвид національної безпеки. Ця позиція чітко визначена, наприклад у П. Г. Белова, який формулює «... принципи не часткових безпек, а єдино можливої – системної безпеки» [3].

Найбільш поширений серед вчених підхід, що виокремлює економічну безпеку у самостійний предмет аналізу, вважаючи її конституційною основою системи національної безпеки в цілому. Втім, і серед учених, що дотримуються цієї позиції, є суттєві розбіжності. Деякі автори пов'язують економічну безпеку перш за все з безпекою макроекономіки, міжнародної економічної системи, включаючи до її проблематики такі питання, як нерівномірність економічного розвитку, зростання заборгованості, розповсюдження голоду, циклічні коливання та інші аспекти загальної дестабілізації світової економіки. Так, А. Архипов, А. Городецький та Б. Михайлов вважають, що «економічна безпека – це спроможність економіки забезпечувати ефективно задоволення суспільних потреб на національному та міжнародному рівнях» [3].

Інші фахівці при визначенні категорії економічної безпеки вважають за головне забезпечення сприятливих умов для найбільш ефективного розвитку національної економіки, включаючи також вільний доступ до іноземних джерел сировини та енергії, стабільність зовнішніх інвестицій і гарантії свободи обміну товарами й послугами. Згідно з цією точкою зору, діяльність із забезпечення економічної безпеки держави має вузько інструментальний характер, спрямований на недопущення переходу параметрів безпеки за граничні значення, захист держави від соціально-політичного вибуху. Так, в роботах В. К. Сенчагова сутність економічної безпеки визначається як «стан економіки й інститутів влади, за яким забезпечується гарантований захист національних інтересів, соціальна спрямованість політики, достатній оборонний потенціал навіть за неприємних умов розвитку внутрішніх і зовнішніх процесів» [3]. Близьким до цього є визначення, запропоноване російським вченим Є. М. Ведутою [3]. Вчені-економісти підкреслюють, що економічна безпека держави – це стан економічної системи, який «характеризується стійкістю по відношенню до впливу внутрішніх та зовнішніх дій, що загрожують суспільству» [7], або при якому «забезпечуються усунення чи нейтралізація загроз її докорінним національно – державним інтересам та самому існуванню» [6]. Узагальнюють різні точки зору на сутність економічної безпеки наукові розробки О. Ф. Новикової, яка пропонує оцінювати економічну безпеку як стан захищеності економічних інтересів особи, суспільства, держави від економічних та інших загроз національній безпеці, які на них впливають [3].

У свою чергу, Т. Єгорова пропонує розглядати проблему економічної безпеки з використанням методології проектного менеджменту, відмінною рисою якої є відношення до події, зміни як до унікального явища (проекту), орієнтованого на досягнення запланованого результату за умови встановлення лімітів бюджету, часу, якості. При цьому будь-який проект, наприклад, проект

організації і функціонування системи економічної безпеки, має наступні характеристики, обумовлені внутрішнім і зовнішнім середовищем: законодавче, адміністративне, інформаційне, фінансове, кадрове оточення проекту, якість, ризику і загрози [5].

Наступна група вчених близька у своїх визначеннях до попередньої групи, але розглядає економічну безпеку держави ширше, ніж просто як інструмент економічної політики держави. Так, наприклад, В. Тамбовцев вважає, що економічна безпека держави – це «сукупність властивостей стану виробничої підсистеми економічної системи, яка забезпечує можливість досягнення цілей усієї системи» [3]. Л. Абалкін трактує економічну безпеку держави як «сукупність умов і чинників, що забезпечують незалежність національної економіки, її стабільність і стійкість, спроможність до постійного оновлення і самовдосконалення» [1]. У свою чергу, Г. Пастернак-Таранушенко визначає економічну безпеку як «стан держави, при якому вона забезпечена можливістю створення та розвитку умов для плідного життя її населення, перспективного розвитку в майбутньому та в зростанні добробуту її мешканців» [7].

Загалом погоджуючись з думкою вчених, слід наголосити, що більшість авторів при визначенні економічної безпеки держави виокремлюють лише інтереси людини, суспільства та держави загалом, при цьому інтересам суб'єктів господарювання – підприємствам, які є основною ланкою економіки держави, не приділяється достатньої уваги. Узагальнюючи думку вчених-економістів, можна зазначити, що національна економічна безпека – це стан захищеності інтересів та зв'язків особи, підприємства та держав від внутрішніх та зовнішніх загроз.

Висновки. В роботі проаналізовано зміст таких категорій, як «безпека» та «економічна безпека держави», розглянуті існуючі підходи до їх визначення. Представлена сутність економічної безпеки держави як стану економіки, для забезпечення якого створюються стійкі і науково обґрунтовані методи нейтралізації негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Проведений аналіз літературних джерел про трактування економічної безпеки дає змогу зробити висновок, що серед учених-економістів немає єдиної думки щодо визначення її сутності та складових елементів. Подальший розвиток ринкових відносин неможливий без вивчення теоретико-методичних аспектів цієї проблеми і створення ефективного механізму забезпечення економічної безпеки, тому актуальною є проблема розуміння сутності економічної безпеки та чіткого визначення її складових елементів, а також своєчасного виявлення впливу негативних загроз-факторів із метою створення власної системи економічної безпеки, що надасть можливість уникнути руйнівних наслідків становлення національної економіки та забезпечити її конкурентоспроможність.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ

1. Бандурка О. М., Духов В. Є., Петрова К. Я., Червяков І. М. Основи економічної безпеки: Підручник. – Харків: Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – С. 64.
2. Дацків Р.М. Економічна безпека держави в умовах глобалізаційної конкуренції / Р.М. Дацків. – Львів : Центр Європи, 2006. – 160 с.
3. Економічна безпека України: монографія/ [Федоренко В. Г., Грищенко І. М., Новікова О. Ф., Ольшанська О. В., Мельник А. О., Воронкова Т. Є., Денисенко М. П., Фащевський М. І., Махія Р. А., Джинчарадзе Н. Г., Гайдуцький І. П., Борецька Н. П., Малютін О. К., Бреус С. В., Палиця С. В., Федоренко С. В., Грищенко А. І., Янковець Т. М., Шацька З. Я., Фокіна-Мезенцева К. В., Сидорчук О. Г., Кузнецова А. І., Пінчук Ю. Б., Пясківська М. С.]; за ред. В. Г. Федоренка, І. М. Грищенко, Т. Є. Воронкової –К. : ТОВ «ДКС центр», 2017. – 462с.
4. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : [монографія] / Г. В. Козаченко, В. П. Пономарьов, О. М. Ляшенко. – К. : Лібра, 2003. – 280 с.
5. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / В. І. Мунтіян. – К. : КВШ, 1998. – 462 с.
6. Основи економічної безпеки : [підручник] / О. М. Бандурка, В. Є. Духов, К. Я. Петрова, І. М. Черняков. – Харків : НУВС, 2003. – 236 с.
7. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна і національна безпека держави / Г. Пастернак-Таранушенко // Економіка України. – 1994. – № 2. – С. 51–56.
8. Шкарлет С. М. Еволюція категорії «безпека» в науковому та економічному середовищі / С.М. Шкарлет // Формування ринкових відносин. – 2007. – № 6. – С. 7–12.
9. Закон України “Про основи національної безпеки України” // Відомості Верховної Ради. – 2003. – №39. – Ст. 351.

10. Концепція (основи державної політики) національної безпеки України // Національна безпека України. Відомості Верховної Ради України, 1997, № 10, ст. 85.

REFERENCES

1. Bandurka O. M, Dukhov V. E, Petrova K. Ya., Chervyakov I. M. Fundamentals of Economic Security: Textbook. – Kharkiv: Vt. Nats. un-th o cases, 2003 – С. 64.
2. Datsky R. M. Economic security of the state in the conditions of globalization competition / R. M Datski – Lviv: Center of Europe, 2006. – 160 p.
3. Economic security of Ukraine: monograph / [Fedorenko V. G., Grishchenko I. M., Novikova O. F., Olshanskaya O. V., Melnyk A. O., Voronkova T. E., Denisenko M. P., Fashchevsky M. I., Machina R. A., Gincharadze N. G., Gaiducky I. P., Boretka N. P., Malyutin O. K., Brus S. V., S. Valitsa, Fedorenko S. V., Grishchenko A. I., Yankovets T. M., Shatskaya Z. Ya., Fokina-Mezentseva K. V., Sidorchuk O. G., Kuznetsova A. I., Pinchuk Yu. B., Pyaskovskaya M. S.]; ed. V. G. Fedorenko, I. M. Grishchenko, T. E. Voronkova -K .: DKS Center LLC, 2017. – 462c.
4. Kozachenko G. V. Economic security of the enterprise: the essence and mechanism of support: [monograph] / G. V. Kozachenko, V. P. Ponomarev, O. M. Lyashenko – K.: Libra, 2003. – 280 p.
5. Muntian V.I. Economic security of Ukraine / V.I. Muntian – K.: KVSH, 1998. – 462 p.
6. Fundamentals of economic security: [textbook] / O. M. Bandurka, V. E. The spirits, K. Ya. Petrova, I. M. Chernyakov – Kharkiv: NUVS, 2003. – 236 p.
7. Pasternak-Taranushenko G. Economic and National Security of the State / G. Pasternak-Taranushenko // Economy of Ukraine. – 1994. – No. 2. – P. 51-56.
8. Scarlett S. M. The evolution of the category «security» in the scientific and economic environment / S. M. Scarlett // Formation of market relations. – 2007. – № 6. – P. 7–12.
9. The Law of Ukraine «On the Fundamentals of National Security of Ukraine» / Bulletin of the Verkhovna Rada. – 2003. – No. 39. – Art. 351
10. The Concept (Fundamentals of State Policy) of National Security of Ukraine // National Security of Ukraine. Information from the Verkhovna Rada of Ukraine, 1997, No. 10, art. 85.

РЕФЕРАТ

Левковець Н.П. Дефініції понять «безпека» та «економічна безпека держави» / Н.П. Левковець // Вісник Національного транспортного університету. Серія «Економічні науки». Науково-технічний збірник. – К. : НТУ, 2020. – Вип. 2 (47).

В роботі проаналізовано зміст таких категорій, як «безпека» та «економічна безпека держави», розглянуті існуючі підходи до їх визначення. Представлена сутність економічної безпеки держави як стану економіки, для забезпечення якого створюються стійкі і науково обґрунтовані методи нейтралізації негативного впливу внутрішніх і зовнішніх загроз.

Метою статті є дослідження дефініції понять «безпека» та «економічна безпека» і уточнення його змісту.

Об'єктом дослідження є поняття «безпека» та «економічна безпека»

Методи дослідження – порівняльний та експертний аналіз, методи історичного, логічного та системного аналізу.

Проведений аналіз літературних джерел про трактування економічної безпеки дає змогу зробити висновок, що серед учених-економістів немає єдиної думки щодо визначення її сутності та складових елементів. Подальший розвиток ринкових відносин неможливий без вивчення теоретико-методичних аспектів цієї проблеми і створення ефективного механізму забезпечення економічної безпеки, тому актуальною є проблема розуміння сутності економічної безпеки та чіткого визначення її складових елементів, а також своєчасного виявлення впливу негативних загроз-факторів із метою створення власної системи економічної безпеки, що надасть можливість уникнути руйнівних наслідків становлення національної економіки та забезпечити її конкурентоспроможність.

Загалом погоджуючись з думкою вчених, слід наголосити, що більшість авторів при визначенні економічної безпеки держави виокремлюють лише інтереси людини, суспільства та держави загалом, при цьому інтересам суб'єктів господарювання – підприємствам, які є основною ланкою економіки держави, не приділяється достатньої уваги. Узагальнюючи думку вчених-

економістів, можна зазначити, що національна економічна безпека – це стан захищеності інтересів та зв'язків особи, підприємства та держав від внутрішніх та зовнішніх загроз.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: БЕЗПЕКА, ДЕФІНІЦІЇ, ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА, АНАЛІЗ, КОНЦЕПЦІЯ, ПОНЯТТЯ, СКЛАДОВІ, РІВНІ.

ABSTRACT

Levkovets N.P. Definitions of the concepts of «security» and «economic security of the state». Visnyk National Transport University. Series «Economic sciences». Scientific and Technical Collection. – Kyiv: National Transport University, 2020. – Issue 2 (47).

The content of such categories as «security» and «economic security of the state» is analyzed in the paper, the existing approaches to their definition are considered. The essence of the economic security of the state as a state of the economy, for which stable and scientifically grounded methods of neutralizing the negative impact of internal and external threats are presented.

The purpose of the article is to investigate the definition of «security» and «economic security» and to clarify its content.

The object of the study is the concept of «security» and «economic security».

Research methods – comparative and expert analysis, methods of historical, logical and systematic analysis.

The analysis of the literature on the interpretation of economic security makes it possible to conclude that there is no consensus among economist scholars on the definition of its essence and constituent elements. Further development of market relations is impossible without studying the theoretical and methodological aspects of this problem and creating an effective mechanism for ensuring economic security, so the problem is to understand the essence of economic security and to clearly identify its constituent elements, as well as timely detection of the impact of negative threats-factors in order to create their own system economic security, which will help to avoid the devastating effects of the national economy and to ensure its competitiveness.

In general agreement with the opinion of scientists, it should be emphasized that most authors, in defining the economic security of the state, only distinguish the interests of the individual, society and the state as a whole, while the interests of economic entities – enterprises that are the main link of the state's economy, are not given sufficient attention. Summarizing the opinion of economists, it can be noted that national economic security is a state of protection of interests and ties between individuals, enterprises and states against internal and external threats.

KEYWORDS: SECURITY, DEFINITIONS, ECONOMIC SECURITY, ANALYSIS, CONCEPT, CONCEPTS, COMPOSITIONS, LEVELS.

РЕФЕРАТ

Левковец Н.П. Определения понятий «безопасность» и «экономическая безопасность государства» / Н.П. Левковец // Вестник Национального транспортного университета. Серия «Экономические науки». Научно-технический сборник. – К.: НТУ, 2020. – Вып. 2 (47).

В работе проанализировано содержание таких категорий, как «безопасность» и «экономическая безопасность государства», рассмотрены существующие подходы к их определению. Представлена сущность экономической безопасности государства как состояния экономики, для обеспечения которого создаются устойчивые и научно обоснованные методы нейтрализации негативного влияния внутренних и внешних угроз.

Целью статьи является исследование дефиниции понятий «безопасность» и «экономическая безопасность» и уточнения его содержания.

Объектом исследования является понятие «безопасность» и «экономическая безопасность».

Методы исследования – сравнительный и экспертный анализ, методы исторического, логического и системного анализа.

Проведенный анализ литературных источников о трактовке экономической безопасности позволяет сделать вывод, что среди ученых-экономистов нет единого мнения относительно определения ее сущности и составляющих элементов. Дальнейшее развитие рыночных отношений невозможен без изучения теоретико-методических аспектов этой проблемы и создание эффективного механизма обеспечения экономической безопасности, поэтому актуальной является проблема понимания сущности экономической безопасности и четкого определения ее составных элементов, а

также своевременного выявления влияния негативных угроз-факторов с целью создания собственной системы экономической безопасности, что позволит избежать разрушительных последствий становления национальной экономики и обеспечить ее конкурентоспособность.

В общем соглашаясь с мнением ученых, следует отметить, что большинство авторов при определении экономической безопасности государства выделяют только интересы человека, общества и государства в целом, при этом интересам субъектов хозяйствования – предприятиям, которые являются основным звеном экономики государства, не уделяется достаточного внимания. Обобщая мнение ученых-экономистов, можно отметить, что национальная экономическая безопасность – это состояние защищенности интересов и связей лица, предприятия и государств от внутренних и внешних угроз.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: БЕЗОПАСНОСТЬ, ДЕФИНИЦИИ, ЭКОНОМИЧЕСКАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ, АНАЛИЗ, КОНЦЕПЦИЯ, ПОНЯТИЕ, СОСТАВ, УРОВЕНЬ.

АВТОР:

Левковець Наталія Петрівна, Національний транспортний університет, старший викладач кафедри фінанси, облік і аудит, e-mail: nlp08@ukr.net, тел. +380442809937, Україна, 01010, м. Київ, вул. М. Омеляновича-Павленка, 1, 424 каб., orcid.org/0000-0001-5382-5418.

AUTHOR:

Levkovets Natalia Petrovna, National Transport University, Senior Lecturer of the Department of Finance, Accounting and Audit, e-mail: nlp08@ukr.net, tel. +380442809937, Ukraine, 01010, Kyiv, M. Omelyanovich-Pavlenko str., 1, of 424, orcid.org/0000-0001-5382-5418.

АВТОР:

Левковец Наталья Петровна, Национальный транспортный университет, старший преподаватель кафедры финансы, учет и аудит, e-mail: nlp08@ukr.net, тел. +380442809937, Украина, 01010, г. Киев, ул. М. Омеляновича-Павленко, 1, 424 каб., orcid.org/0000-0001-5382-5418.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Базилюк А. В., доктор економічних наук, професор, Національний транспортний університет, завідувач кафедри фінансів, обліку і аудиту, Київ, Україна.

Бакаев О. В., заступник директора регіональної філії «Південно-Західної залізниці» ПАТ «Українська залізниця», Київ, Україна.

REVIEWER:

Baziluk A. V., Doctor of Economics, Professor, National Transport University, Head of the Department of Finance, Accounting and Auditing, Kyiv, Ukraine.

Bakaev O. V., Deputy Director of the South-Western Railway Regional Branch of the Ukrainian Railways PJSC, Kyiv, Ukraine.